

**BRUXELLES NATURE
ASBL**

Chaussée de Helmet 176 boîte 5
1030 Bruxelles

**BRUSSEL NATUUR
VZW**

Helmetsesteenweg 176 bus 5
1030 Brussel

MEMORANDUM

Note au Gouvernement de la Région de
Bruxelles-Capitale
Juillet 2014

MEMORANDUM

Nota aan de Regering van het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest
juli 2014

Propositions concrètes pour une Politique générale de préservation de la Biodiversité à Bruxelles

1. Réalisation des maillages vert et bleu prévus par le PRD, l'Ordonnance Nature et le Projet de Plan Nature.

La conservation et la reconstitution des maillages vert et bleu est une notion fondamentale qui doit se concrétiser dans les textes, les cartes et les faits. La fragmentation exponentielle des zones semi-naturelles et autres espaces verts de fait est la principale cause de l'érosion de la biodiversité dans notre Région et dans le monde. Alors que le principe des maillages vert et bleu est bien posé dans les plans directeurs (priorité 9.4 du PRD - Maillage Vert et Bleu : un outil d'intégration urbaine) et dans le Plan Nature, nous assistons à la destruction systématique des espaces semi-naturels et des connexions écologiques indispensables à la survie du maillage écologique, car aucune valeur réglementaire n'a été attribuée à la Carte d'Évaluation Biologique de l'IBGE (2001), pourtant reprise dans le PRD et le PRAS.

La lecture du PRAS, en pratique, se fait uniquement par zones, sans beaucoup tenir compte de la prescription 0.6 de préservation des intérieurs d'îlots, ni de la prescription 0.2 qui permet la réalisation d'espaces verts dans toutes les zones sans restriction, notamment pour la réalisation du maillage vert.

2. Ordonnance Nature. Adoption du Plan Nature. Mise en œuvre et suivi des zones Natura 2000 et des réserves naturelles.

L'ordonnance relative à la conservation de la nature est entrée en vigueur le 1er mars 2012. Après l'élaboration du rapport Nature, il est maintenant urgent d'adopter le projet de Plan Nature afin de permettre la désignation officielle des ZSC Natura 2000 et de mettre en œuvre leur plan de gestion. La sensibilisation des autorités communales et des propriétaires au respect des objectifs de conservation lors de l'aménagement de ces zones ou lors des projets sur les zones contiguës ou proches, est indispensable pour permettre de conserver favorablement les habitats et les espèces. Une cartographie précise du maillage vert et bleu, à valeur normative, devrait se concrétiser également rapidement.

3. La carte de valeur biologique de Bruxelles Environnement doit acquérir une valeur réglementaire.

Les Zones noyaux, de développement et de connexions du maillage doivent être respectées dans les aménagements, les plans et les permis pour favoriser ou recréer les connexions indispensables pour la survie du maillage écologique. Les zones noyaux doivent être protégées par des zones « tampons » ou de lisières écologiques pour qu'elles conservent ou deviennent des réserves de biodiversité complémentaires.

Concrete voorstellen voor een Algemeen Beleid voor het behoud van de Biodiversiteit in Brussel

1. Uitvoering van het groen en blauw netwerk voorzien in het GewOP, in de Ordonnantie Natuur en in het Project van Natuurplan.

Behoud en herstel van het groen en blauw netwerk is een fundamenteel concept dat in de teksten, kaarten en feiten tot uiting moet komen. De exponentiële versnippering van half-natuurlijke gebieden en andere feitelijke groene ruimten is de belangrijkste oorzaak van de afbrokkeling van biodiversiteit in onze Gewest en in de wereld. Hoewel het principe van het groen en blauw netwerk werd opgenomen in de richtplannen (prioriteit 9.4 GewOP - Groen en Blauw Netwerk: een middel voor stadsintegratie) en in het Natuurplan, zijn we getuige van systematische vernieling van half-natuurlijke ruimten en ecologische verbindingen die essentieel zijn voor het overleven van het ecologisch netwerk, dit omdat er geen wettelijke waarde werd gegeven aan de Biologische Waarderingskaart van het BIM (2001), nochtans opgenomen in het GewOP en het GBP.

Het lezen van het GBP, wordt praktisch enkel gedaan per zone, zonder toepassing van het voorschrift 0.6 betreffende het behoud van de binnentuinen, en ook zonder het voorschrift 0.2 die het realiseren van groene ruimten in alle zones mogelijk maakt zonder beperkingen, om zodoende de ontwikkeling van het groene netwerk mogelijk te maken.

2. Ordonnantie Natuur. Goedkeuring van het Natuurplan. Uitvoering en monitoring van Natura 2000-gebieden en natuurrezervaten.

De ordonnantie voor het natuurbehoud is in werking getreden op 1 maart 2012. Na het opmaken van het Natuurrapport, is het nu dringend om ook het Natuurplan-project goed te keuren, dit om de officiële aanwijzingen van de Natura 2000-gebieden mogelijk te maken en om de beheerplannen in uitvoering te brengen. Het bewust maken van de gemeenten en de eigenaars is essentieel, om te waken over de naleving van de instandhoudingsdoelstellingen bij de ontwikkeling van deze gebieden en/of bij projecten in aangrenzende of nabijgelegen gebieden. Habitat en soorten zullen dan kunnen overleven. Ook het nauwkeurig in kaart brengen van een groen en blauw netwerk, met normatieve waarde, moet snel gebeuren.

3. De biologische waarderingskaart van Leefmilieu Brussel moet vlg een regelgevend waarde verwerven.

De Kerngebieden voor de ontwikkeling en verbindingen van het netwerk moeten bij inrichtingen, in de plannen en door de vergunningen, gerespecteerd worden en zorgen voor de nodige aansluitingen om het ecologisch netwerk te laten voortbestaan. Kerngebieden moeten worden beschermd door "bufferzones" of door ecologische zomen om aldus bescherming te bieden en/of om complementaire biodiversiteitsreserves aan te leggen.

Bruxelles Nature (BN) estime que l'actualisation de la carte d'évaluation biologique est nécessaire et importante mais insiste pour que cette actualisation n'ouvre aucune porte qui permette une révision à la baisse de la superficie et de la qualité des zones naturelles existantes et reconnues actuellement sur la carte.

4. Préservation des Zones Vertes à Haute Valeur Biologique au PRAS

Les sites repris en Zones Vertes à Haute Valeur Biologique au PRAS doivent être préservés dans leur intégralité telle qu'elles existent aujourd'hui. Ces sites constituent le minimum minimum des zones de Nature qui doivent être conservées pour le futur. La Région veillera à prendre toutes les mesures nécessaires pour en acquérir la maîtrise foncière et à leur donner le statut de réserve naturelle.

5. Préservation des intérieurs d'îlots

Les intérieurs d'îlots représentent une partie très importante (40 %) des zones vertes à Bruxelles et jouent un rôle essentiel dans le maillage vert. Malgré les bonnes dispositions prévues par le PRAS, nous constatons que l'état général de ceux-ci continue à se détériorer. L'emprise du bâti, l'imperméabilisation des sols, la disparition des végétaux et des arbres dans les intérieurs d'îlots constituent la plus grave atteinte portée à la biodiversité et au maillage vert de ces dernières années. La fragmentation, une des premières causes de disparition de la biodiversité, est encore plus à craindre dans une Région citadine où les zones naturelles sont de petite superficie et isolées. BN demande au Gouvernement de prendre des mesures législatives efficaces de protection des intérieurs d'îlots. Ce concept doit être intégré dans le Plan Nature et dans la législation relative à l'urbanisme.

6. Maillage bleu et vert interrégional

BN demande une gestion écologique des cours d'eau, des zones humides et des étangs, et la remise à ciel ouvert des ruisseaux dans le respect écologique de leurs berges et de leur lit.

Le maillage bleu doit être un outil de lutte contre les inondations lors d'orages violents et de plus en plus fréquents. Des zones humides doivent être restaurées voire recrées dans les fonds de vallées. Les plans d'urbanisme doivent intégrer des aménagements jouant des rôles tampon comme les bassins secs, les noues, etc.

A cette fin BN propose d'organiser des « Contrats de bassins versants » pour les vallées et cours d'eau, en collaboration avec les Communes, les associations et les autres Régions, afin de répondre, à court terme, à la « Directive européenne Cadre Eaux ». Le contrat de bassin versant serait un système similaire aux contrats de rivière, adapté à la situation de la Région bruxelloise, c'est-à-dire intégrant à la fois la gestion pluviale et celle des cours d'eau.

L'apparition dans le Plan Nature d'un schéma directeur pour « Neerpede/Vogelzang – Vlezenbeek – Sint-Anna-Pede (Pajottenland) » est un signe positif. Cette collaboration transrégionale (cf. en Forêt de Soignes)

Brussel Nature (BN) vindt dat de actualisering van de biologische waarderingskaart noodzakelijk en belangrijk is, maar dringt erop aan dat deze actualisering geen elke deur mag openen voor een negatieve bijstelling van de oppervlakte en/of de kwaliteit van de nu bestaande natuurgebieden die door kaart erkend zijn.

4. Behoud van Groene Zones met hoge biologische waarde op het GBP

De gebieden die in het GBP opgenomen zijn als Groene Zones met Hoge Biologische Waarde moeten in hun geheel bewaard blijven zoals ze vandaag bestaan. Deze gebieden zijn het absolute minimum aan Natuurzones en moeten worden bewaard voor de toekomst. Het Gewest moet ervoor zorgen dat alle nodige stappen genomen worden om het zeggenschap te verwerven en om hen het statuut van natuurreservaat te geven.

5. Behoud van de binnentuinen

De binnentuinen zijn een heel belangrijk onderdeel (40%) van de groene zones in Brussel en spelen een cruciale rol in het groene netwerk. Ondanks de goede intenties van het GBP, stellen we vast dat de algemene toestand van deze binnentuinen blijft verslechteren. Het innemen door de bebouwing, het waterdicht maken van de bodem, het verdwijnen van planten en bomen in de binnentuinen zijn de ernstigste inbreuken op de biodiversiteit en het groen netwerk in de afgelopen jaren. De versnippering, de belangrijkste oorzaak van het verlies aan biodiversiteit, is in een stedelijk gebied, waar natuurgebieden klein en afgelegen zijn, de grote boosdoener. BN roept de Regering op om effectieve wettelijke beschermende maatregelen te treffen voor het behoud van de binnentuinen. Dit concept moet in het Natuurplan en in de wetgeving voor ruimtelijke ordening opgenomen worden.

6. Intergewestelijk Blauw en Groen Netwerk

BN vraagt een ecologisch beheer van waterlopen, moerassen en vijvers, en het terug in openlucht brengen van beken met het ecologisch herstellen van hun oevers en bedding.

Het blauwe netwerk moet bij zware stormen, die steeds frequenter zijn, een instrument worden in de strijd tegen wateroverlast. De vochtige zones moeten hersteld worden en/of opnieuw heraangelegd worden in de valleikommen. Stedenbouwkundige plannen moeten ruimtes voorzien, ingericht als bufferzones, als opvangbekkens, als wadi's, ...

Daarom stelt BN voor om "Bekkencontracten" te organiseren voor de valleien en beken, in samenwerking met de gemeenten, de verenigingen en de andere Gewesten, om aldus op korte termijn te voldoen aan de "Europese Kaderrichtlijn Water". Een bekkencontract zou een systeem zijn vergelijkbaar met de riviercontracten, maar aangepast aan de situatie van het Brussels Gewest, dat wil zeggen: de integratie van zowel het regenwaterbeheer als het beheer van de waterlopen.

De verschijning in de Natuurplan van een richtplan voor "Neerpede/Vogelzang - Vlezenbeek - Sint-Anna-Pede" (Pajottenland) is een positief teken. Deze interregionale samenwerking (zoals die ook reeds bestaat voor het

devrait se mettre en place pour l'ensemble des espaces verts bruxellois qui se prolongent dans une autre Région et constituer ainsi une forme de collaboration et de protection.

7. Gestion écologique différenciée des espaces publics en privilégiant les espèces indigènes.

La gestion écologique et différenciée, pratiquée par Bruxelles Environnement dans les Réserves naturelles Régionales, devrait être généralisée pour tous les espaces publics ou para-publics, y compris les parcs, les cimetières, les sentiers, les talus du chemin de fer ou les bermes des routes. Une gestion différenciée conservant une végétation spontanée et les herbes folles appelées « mauvaises » sera favorable à l'avifaune ou à l'entomofaune locale. Le maintien et la gestion par fauchage limité, à l'instar de ce qui se fait sur certaines bermes d'autoroutes, pourrait s'envisager à condition d'informer le public de son utilité.

Le développement des opérations « nature au jardin » est à encourager pour inciter les propriétaires privés à modifier leur comportement et à privilégier la gestion naturelle de leurs parcelles. Des primes, visites, concours peuvent rendre ces opérations plus efficaces pour un plus large public.

Le respect de la réglementation interdisant l'usage des pesticides sur les lieux publics et son élargissement à toutes les zones vertes du PRAS doivent être mises en œuvre impérativement.

8. Abandon des pesticides.

L'usage des pesticides doit être abandonné, ceux-ci sont responsables de la disparition des insectes butineurs et des amphibiens, ils perturbent les métabolismes du vivant.

BN soutient la position du PAN Belgium (Pesticide Action Network). Ce dernier demande d'une part le renforcement des interdictions d'usage des pesticides, une réglementation plus sévère de la vente aux particuliers et des mesures de contrôle de la publicité, et insiste d'autre part, sur la nécessité de sensibiliser la population aux dangers liés à l'usage de ces produits par le biais de campagnes d'information visant tant les gestionnaires publics que les citoyens. En matière agricole, BN recommande une transition vers des cultures biologiques. En outre, nous constatons le manque de volonté de limiter l'utilisation des rodenticides dans et à proximité des zones vertes.

9. Plantes exotiques envahissantes (dites invasives).

BN recommande un plan d'action coordonné à l'échelle régionale et extra-régionale qui doit combattre l'extension des espèces exotiques envahissantes. Ce plan doit comprendre à la fois des mesures élémentaires de précaution lors des travaux de construction et de terrassement (véritable aubaine pour la dissémination des plantes invasives) et des astreintes en cas d'infraction, des mesures d'information de la population et des mesures d'éradication efficaces.

Zoniënwoud) moet opgericht worden voor alle groene Brusselse ruimtes die doorlopen in een ander Gewest en dus een vorm van permanente samenwerking en bescherming worden.

7. Gedifferentieerd ecologisch beheer van openbare ruimtes met voorrang voor inheemse soorten.

Het ecologische en gedifferentieerd beheer uitgeoefend door Leefmilieu Brussel in het Regionale Natuurreservaten, moet worden uitgebreid tot alle openbare en vergelijkbare ruimtes, zoals parken, begraafplaatsen, wandelpaden en berm van spoorwegen of van wegen. Het gedifferentieerd beheer met behoud van een natuurlijke vegetatie en wilde planten, dikwijls "onkruid" genoemd, zal gunstig zijn voor de avifauna of de plaatselijke insectenfauna. Het behoud van maaizones met een beperkt maaienbeheer, zoals het gedaan wordt op sommige berm van de snelwegen, zou kunnen ingesteld worden, mits het publiek op de hoogte gebracht wordt van die nuttigheid.

De ontwikkeling van de acties "Natuur in de Tuin" is aan te moedigen om particuliere eigenaars te stimuleren en om hen aan te moedigen hun gedrag te veranderen ten gunste van een natuurgericht beheer van hun eigendom. Financiële premies, bezoeken en wedstrijden kunnen deze operaties efficiënter maken voor een breder publiek.

De naleving van de voorschriften die het gebruik van pesticiden op openbare plaatsen verbieden en de uitbreiding van dit verbod naar alle groene zones van het GBP moet een verplichting worden.

8. Het niet meer gebruiken van pesticiden.

Men moet gebruik van pesticiden opgegeven, zij zijn verantwoordelijk voor de verdwijning van bestuivende insecten en amfibieën, ze verstoren het metabolisme van alle levende organismen.

BN ondersteunt de positie van PAN België (Pesticide Action Network). Het vraagt enerzijds de versterking van het verbod op het gebruik van pesticiden, een strengere reglementering van de verkoop aan particulieren met strenge controle op reclame, en dringt anderzijds aan op de noodzaak om de mensen bewust te maken voor de gevaren verbonden aan het gebruik van deze producten door middel van inlichtingscampagnes voor de beheerders van openbare ruimtes en de burgers. Op gebied van landbouw, adviseert BN een snelle overgang naar biologische landbouw. Daarnaast stellen we vast dat er gebrek is aan goede wil om het gebruik van rodenticiden in de nabijheid van de groene zones te beperken.

9. Uitheemse woekerplanten (de zogenaamde invasieve planten).

BN vraagt een actieplan afgestemd op regionale en interregionale schaal om de verspreiding van invasieve uitheemse soorten te bestrijden. Dit plan moet zowel elementaire voorzorgsmaatregelen voorzien tijdens de bouw- en grondwerken (de voornaamste oorzaken van verspreiding van de invasieve planten) als sancties in geval van overtredingen, voorlichtingsmaatregelen voor de bevolking en moet maatregelen omvatten voor een effectieve uitroeiing.

10. Un aménagement durable du territoire.

Une vision globale de l'aménagement du territoire doit favoriser la rénovation et la réhabilitation de tous les logements et immeubles vides avant de « consommer » de manière irrationnelle, les derniers espaces semi-naturels et les friches, espaces verts de fait pour la flore et la faune sauvages de la Région. La politique actuelle aboutit à une urbanisation excessive, à un gaspillage des sols et à une perte irréversible de la biodiversité. La conservation des derniers espaces semi-naturels est une condition d'un développement durable de la ville. En cas de nouvelles destructions, un régime de compensation par restauration ou création de nouveaux espaces semi-naturels doit être envisagé pour maintenir l'équilibre du maillage vert.

* exemples : projets sur le plateau Engeland à Uccle, projets Chaudron/Erasmus, New Bordet et extensions du Campus Erasmus à Anderlecht, projet de La Plaine à Ixelles, etc.

11. Elaboration d'une législation en soutien de la conservation et de la gestion des zones vertes du PRAS/PRD.

BN demande la mise en œuvre de moyens légaux devant assurer la protection efficace des zones vertes. Cette législation doit prévoir des sanctions pour tout type d'atteinte (actuellement, seuls les cas les plus flagrants font éventuellement l'objet de poursuites) et surtout des incitants à leur mise en œuvre (incitants fiscaux, aides de la Région pour la gestion, etc.).

Actuellement, seuls les travaux pour lesquels un PU est obligatoire peuvent faire l'objet de conditions strictes. Par contre, tout autre destruction des valeurs biologiques existantes n'est pas sanctionnée (modification de la végétation, aménagement des cours d'eau et des plans d'eau, gestion avec pesticides, élagages sévères, etc.).

Cette législation doit être respectée par tous les acteurs tant privés que publics, y compris la STIB et Infrabel, par exemple.

12. Préservation et restauration de la strate arbustive.

Les habitats buissonneux se raréfient dans la Région. Les dernières haies bocagères, vestiges des espaces ruraux cultivés sont menacées d'extinction par des projets immobiliers (ex : Plateau Engeland, Neerpede, Meylemeersch). Aucune mesure de protection spécifique ne leur est consacrée alors qu'elles constituent des milieux extrêmement riches pour la faune et la flore locale. BN demande une protection efficace des derniers bocages, l'encouragement de la plantation de cette strate arbustive (en variétés indigènes) tant dans les espaces publics (parcs) que privés (jardins) et l'octroi de primes à l'enlèvement des haies de thuyas monocordes et à son remplacement par des haies composées de végétaux indigènes.

10. Een duurzame inrichting van het grondgebied.

Een globaal inzicht van het bodemgebruik moet de renovatie en herwaardering van alle leegstaande huizen en gebouwen bevorderen vóór het irrationeel "opgebruiken" van de laatste half-natuurlijke gebieden en ruigtes, en van de feitelijke groene ruimten met wilde flora en fauna in het Gewest. Het huidige beleid leidt tot overmatige bebouwing, een verspilling van ruimte en onomkeerbaar verlies van biodiversiteit. Het behoud van de laatste half-natuurlijke gebieden is een voorwaarde voor de duurzame ontwikkeling van de stad. In geval van nieuw grondgebruik, moeten compensatieregeling en/of het creëren van nieuwe half-natuurlijke gebieden overwogen worden om het evenwicht van het groene netwerk te handhaven.

* Voorbeelden: projecten op het Engeland-plateau in Ukkel Ketel- en Erasmusprojecten, New Bordet en uitbreidingen van Campus Erasmus in Anderlecht, project La Plaine in Elsene, etc.

11. Ontwikkeling van een wetgeving ter ondersteuning van het behoud en beheer van de groengebieden van het GBP/GewOP.

BN vraagt het invoeren van wettelijke middelen om een doeltreffende bescherming van de groengebieden te kunnen waarborgen. Deze wetgeving moet sancties voorzien voor alle vormen van aantastingen (momenteel worden alleen de meest flagrante gevallen soms vervolgd) en vooral het aanmoedigen voorzien voor de uitvoering ervan (fiscale voordelen, subsidies van het Gewest voor het beheer, enz.). Momenteel zijn alleen werken waarvoor een BV verplicht is onderworpen aan strikte voorwaarden. Daarentegen zijn alle andere vernietigingen van de bestaande biologische waarde niet gesanctioneerd (vegetatiewijziging, inrichting van de waterlopen, van vijvers en andere waterpartijen, gebruik van pesticiden bij het beheer, zware snoei, enz.). Deze wetgeving moet door alle betrokken partijen gerespecteerd worden, dit zowel door publieke als private, zoals bijvoorbeeld de MIVB en Infrabel.

12. Behoud en herstel van de landschappen met struiklaag.

Kleinschalige landschappen worden schaars in het Gewest. De laatste hagen en overblijfselen van typische landelijke gebieden worden bedreigd door immobielprojecten (bv Plateau Engeland, Neerpede, Mijlemeers). Geen enkele specifieke beschermende maatregel is bestemd voor hun behoud en dit niet tegenstaande hun bijzonder rijke habitat voor de plaatselijke wilde flora en fauna. BN vraagt een efficiënte bescherming van de laatste kleinschalige landschappen, het aanmoedigen van nieuwe aanplant van de struiklaag met inheemse soorten zowel in de openbare ruimten (parken) als private (tuinen) en het toekennen van premies voor het verwijderen van de eentonige uitheemse hagen met vervanging ervan door nieuwe hagen van inheemse struiken.

13. Talus de chemins de fer.

BN demande l'élaboration par la SNCB d'un plan de gestion cohérent et à vocation écologique pour l'ensemble des talus de chemin de fer. Ce plan est primordial, car les talus du chemin de fer jouent un rôle essentiel dans le maillage vert. Il devrait tenir compte tant des besoins et réalités techniques de la SNCB que de la valeur biologique des zones considérées dans la carte d'évaluation biologique. BN souhaite que les solutions apportées puissent aussi être bénéfiques pour toute la faune sauvage et nous encourageons à multiplier les initiatives pour aménager des éco-ducs et éco-ponts à tous les endroits possibles.

14. La conservation des derniers potagers et zones agricoles de la Région.

Tout au moins d'un passé rural, les derniers potagers ont une fonction sociologique indispensable et sont une source alimentaire de proximité pour les citoyens, dans le cadre des Groupes d'achats solidaires (GAS) par exemple. BN demande de les préserver et de les pérenniser en privilégiant une culture sans pesticides. En matière de zones agricoles, BN demande de promouvoir et de subventionner une transition vers des cultures biologiques.

15. Mesures urbanistiques favorables au maintien de l'avifaune et des chauves-souris.

Des mesures urbanistiques simples doivent être prises pour le maintien et la conservation de l'avifaune et des chauves-souris. L'inclusion de briques creuses favorise les espèces cavernicoles en régression à Bruxelles (moineau, rouge-queue, martinet, etc.). L'interdiction générale d'élagage ou d'abattage d'arbres pendant la période de reproduction devrait figurer systématiquement dans tous les cahiers des charges et permis d'abattage. BN demande la protection des arbres âgés ou à cavités sur tout le territoire et pas seulement dans les espaces protégés. De même les installations désaffectées sont à prendre en considération, elles constituent souvent des refuges pour la faune.

16. Promenade Verte également connexion écologique.

L'aménagement de la Promenade Verte Régionale doit se réaliser en partenariat avec les associations locales concernées. La conception doit non seulement viser les fonctions récréatives et sociales mais également, et de façon équilibrée, la fonction écologique. Pour ce faire, il faut avant tout conserver et réhabiliter les zones et éléments de haute valeur biologique existants avant d'ouvrir au public des espaces sensibles. En outre, BN s'inquiète de l'amalgame fait entre la notion de maillage vert (à valeur écologique et biologique) et la promenade verte (à valeur sociale). En effet, confondre l'un et l'autre s'apparente à du Greenwashing dans le rapport à la Nature. Il est primordial que la fonction sociale de déplacement ne se fasse pas au détriment de la biodiversité. Exemples : Walckiers, Vallée du Vogelzangbeek, etc.

13. Taluds van de spoorwegen.

BN vraagt de ontwikkeling door de NMBS van een samenhangend en ecologisch gericht beheerplan voor alle spoorwegtaluds. Zo een plan is van cruciaal belang, want spoorwegtaluds spelen een essentiële rol in het groen netwerk. Hierbij moet het rekening houden met zowel de werkelijke technische behoeften van de NMBS als met de biologische waarde van de gebieden erkend door de biologische waarderingskaart. BN hoopt dat de gebrachte oplossingen ook nuttig zullen zijn voor de ganse wilde fauna en we moedigen dan ook aan tot het nemen van nog meer initiatieven om ecoducten en eco-bruggen te installeren op alle mogelijke plaatsen.

14. Het behoud van de laatste moestuinen en agrarische gebieden van het Gewest.

Als getuigen van een landelijk verleden, hebben de laatste moestuinen een essentiële sociologische functie en zijn ze een lokale bron van voedsel voor de stadsmens, bijvoorbeeld in het kader van solidaire aankoopgroepen. BN eist het behoud op een duurzame manier en het stimuleren van tuinieren zonder pesticiden. Wat betreft de agrarische gebieden, vraagt BN de bevordering en de subsidiëring van een overgang naar biologische landbouw.

15. Stedenbouwkundige maatregelen die gunstig zijn voor het behoud van vogels en vleermuizen.

Eenvoudige stedelijke maatregelen moeten worden genomen voor het behoud en de bescherming van vogels en vleermuizen. Het inbrengen van holle gevelelementen zal de afname van holebroedende soorten in Brussel beperken (huismus, zwarte roodstaart, gierzwaluw, etc.). Het algemene verbod op zwaar snoeien of kappen van bomen tijdens de broedperiode moet systematisch in alle lastenboeken en kapvergunningen opgenomen worden. BN vraagt ook de bescherming van de oude bomen of bomen met holtes overal in het Gewest en niet alleen in de beschermde gebieden. Ook sommige verlaten installaties moeten worden in acht genomen, zijn ze vaak toevluchts-oordeelen voor de fauna.

16. Groene Wandeling ook een ecologische verbinding.

De aanleg van de Gewestelijke Groene Wandeling is uit te voeren in samenwerking met de lokale betrokken verenigingen. Het concept moet niet enkel gericht zijn op de recreatieve en sociale functies, maar ook, in evenwichtige mate op de ecologische functie. Om dit te bereiken, moeten we eerst het behoud en het herstel van bestaande gebieden en elementen met hoge biologische waarde verzekeren vóór we de kwetsbare zones open te stellen voor het publiek. Daarnaast is BN bezorgd over de verwarring van het concept van groen netwerk (ecologische en biologische waarde) en de groene wandeling (maatschappelijke waarde). Inderdaad, het ene met het andere vermengen kan beschouwd worden als Greenwashing ten opzichte van ons contact met Natuur. Het is van cruciaal belang dat de sociale functie van zich verplaatsen niet gebeurt ten koste van de biodiversiteit. Voorbeelden: Walckiers, Vogelzangbeekvallei, enz.

17. Mise en application de la Convention européenne du paysage

Récemment, un appel à projet pour participer au Prix du Paysage du Conseil de l'Europe a été lancé afin de mettre en œuvre la Convention européenne du paysage, dite Convention de Florence, qui a été ratifiée par la Région le 13 février 2003. Les parties signataires reconnaissent juridiquement le paysage comme une composante essentielle du cadre de vie des populations, expression de la diversité de leur patrimoine culturel et naturel, et fondements de leur identité. La mise en œuvre des politiques du paysage visant la protection, la gestion et l'aménagement des paysages et leur intégration dans les politiques d'aménagement du territoire, d'urbanisme, environnementales, culturelles, sociales et économiques, n'a jamais été effective.

BN demande que ce Prix amorce une mise en œuvre effective et urgente de la Convention européenne du paysage dans la Région de Bruxelles-Capitale, par la désignation des paysages concernés, au travers d'une coordination de cette convention entre les ministres de l'environnement et de la préservation de la nature, des Monuments & Sites (patrimoine vert et bâti), de l'aménagement du territoire, de l'agriculture.

18. Sensibilisation et éducation du public.

BN demande de promouvoir le développement d'un réseau performant pour l'éducation à l'environnement et la nature (C.R.I.E.), par la création d'au moins 5 antennes C.R.I.E. supplémentaires (par exemple au Scheutbos (Molenbeek), au Vogelzang, à Neerpede (Anderlecht) ou à Jette, ...) et le soutien aux associations ayant inscrit dans leurs statuts l'objectif de sensibiliser un public (le milieu scolaire ou le grand public) à une meilleure connaissance de la nature et donc à un meilleur respect de l'environnement. Il faudrait pouvoir développer l'éducation à l'environnement en organisant un accompagnement des enseignants par des pédagogues naturalistes compétents qui interviendraient directement dans les écoles et suivraient ainsi différentes classes/enseignants. Ce pool de pédagogues naturalistes pourrait être lié à un C.R.I.E. de Bruxelles afin que les différentes offres d'accompagnement et d'activités soient coordonnées.

Par ailleurs, pourquoi ne pas intégrer dans la formation obligatoire des architectes et autres urbanistes, la notion de biodiversité, de fragmentation des espaces verts, de corridors/couloirs écologiques, de plantation d'espèces indigènes, etc. ?

19. Police de l'environnement.

De multiples infractions et atteintes à la Nature et à la biodiversité ne sont ni constatées, ni sanctionnées. Destructions de zones humides, abattages d'arbres en période de nidification, détentions illégales d'animaux, usages de pesticides, etc. demandent des réponses rapides par un organisme qui doit être créé à cet effet. Celui-ci doit pouvoir intervenir à toute heure. Les moyens financiers et humains doivent être octroyés pour la mise en œuvre effective de ce chapitre de l'Ordonnance Nature.

17. Uitvoering van de Europese Conventie voor Landschappen

Onlangs is een oproep gelanceerd tot projecten voor de deelname aan de Landschap Award van de Raad van Europa ter uitvoering van het Europese Conventie voor Landschappen, ook de Conventie van Firenze genoemd. Deze werd door het Gewest op 13 februari 2003 ondertekend en geeft een wettelijk erkenning aan het landschap als een essentieel onderdeel van het leefmilieu van de bevolking, als de uitdrukking van de diversiteit van hun cultureel en natuurlijk erfgoed en het fundament van hun identiteit. De uitvoering van het landschapsbeleid voor de bescherming, het beheer en de inrichting van landschappen en hun integratie in de politieke beslissingen voor ruimtelijke ordening, planning en milieu, voor cultureel, sociaal en economisch beleid bleef echter tot nu toe zonder gevolg.

BN vraagt dat deze Prijs de start zou zijn van een effectieve en spoedige uitvoering van de Europese Conventie voor Landschappen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Beginnende met de aanwijzing van de betreffende landschappen en door een permanent overleg en samenwerking voor de Conventie tussen de ministers voor Milieu & Natuurbehoud, Monumenten & Landschappen (gemeenschappelijk erfgoed), Ruimtelijke ordening en Landbouw.

18. Sensibiliseren en educatie van het publiek.

BN de vraag naar de oprichting en/of het bevorderen van een doeltreffend netwerk voor milieu- en natuur-educatie (GCEI), door het creëren van minstens 5 extra GCEI-antennes (bijv. bij het Scheutbos in Molenbeek, in Vogelzang en in Neerpede te Anderlecht, in Jette, ...) en dat er steun wordt gegeven aan de verenigingen die als doelstelling in hun statuten hebben voorzien het publiek (in de scholen en/of het grote publiek) een betere natuurkennis bij te brengen en dus ook tot een groter respect voor het leefmilieu. Het moet ook mogelijk zijn om milieueducatie te ontwikkelen door het organiseren van een assistentie aan de leraren door ervaren natuurpedagogen die rechtstreeks in de scholen kunnen tussenkomen en dus de verschillende klassen en de leraren helpen bij deze taak. Deze ploeg natuur-opvoeders kunnen best verbonden worden aan de Brusselse GCEI, om aldus de diverse verschillende aanbiedingen en natuuractiviteiten te coördineren.

Waarom ook niet voorzien in een verplichte opleiding van architecten en stedenbouwkundigen, die het concept bijbrengt van biodiversiteit, van versnippering van groene zones, van netwerken/ecologische verbindingzones, van beplantingen met inheemse soorten, enz. ?

19. De Milieupolitie.

Vele overtredingen en vernietigingen van natuur en biodiversiteit worden niet geïdentificeerd noch gestraft. Vernietiging van vochtige zones, vellen van de bomen tijdens broedperiode, illegaal opsluiten van dieren, gebruik van pesticiden, enz. vereisen snelle reacties door een voor dit doel op te richten organisatie. Deze moet permanent operationeel kunnen zijn. De nodige financiële en menselijke middelen moeten vrijkomen voor een reële uitvoering van dit hoofdstuk van de Natuurordonnantie.

Les sanctions relatives aux infractions doivent aussi concerner les entreprises spécialisées (travaux publics, bucheronnage, etc.) qui se verraient retirer de façon temporaire ou définitive leur agrément pour travailler dans la Région. Cet agrément serait lié à la connaissance et au respect de l'Ordonnance Nature.

20. COBAT et Classement

BN demande que l'aménagement du territoire, les plans et programmes, PRD, PRAS, COBAT, rapports ou études d'incidences, RRU, Commissions de concertation, ainsi que les permis d'urbanisme et d'environnement, rapports et études d'incidences intègrent la notion de préservation et d'amélioration de la biodiversité dans leur législation spécifique et à tous les niveaux de pouvoir, pour en faire un outil concret et performant.

BN souhaite que les demandes de classement soient traitées de façon prioritaire et qu'une fois la prise d'acte notifiée par le Gouvernement, ce dernier entame la procédure sans tarder en respectant les délais du COBAT. Toute ingérence préalable de la part des opposants est à proscrire puisque ceux-ci ont la possibilité de réagir lors de la procédure qui est fixée à deux ans.

La sensibilisation et le recyclage de tous les acteurs de l'aménagement du territoire et de l'urbanisme doivent être organisés systématiquement pour faire de la conservation de la nature et de la préservation de la biodiversité une politique à part entière.

BN demande que les bureaux d'étude chargés des études d'incidences soient désignés par les autorités publiques afin de garantir l'objectivité et l'intérêt général. Les cahiers des charges des études d'incidences, ainsi que les rapports d'incidences doivent inclure un chapitre relatif à la conservation de la biodiversité, de manière précise en référence à l'Ordonnance Nature et au futur Plan Nature.

De plus, les permis d'environnement doivent également intégrer cette matière. Certaines parties de sites classés pour leur valeur biologique et paysagère sont actuellement affectées au PRAS en zone d'industrie ou d'habitat. Nous demandons d'affecter l'ensemble de ces zones en zones vertes. Nous souhaiterions aussi voir les Communes et la Région se doter de moyens financiers suffisants pour pouvoir mener une politique plus dynamique et plus responsable d'acquisition de zones vertes.

BN demande que le COBAT et la prescription du PRAS concernant toutes les Zones Vertes soient complétés et que tout travaux modifiant le couvert végétal (risque de faire régresser la biodiversité) doit faire l'objet au préalable d'un permis d'environnement (cf. : la législation en Région Flamande → « Vegetatiewijziging »).

Boetes in verband met strafbare feiten moeten ook toegepast worden op gespecialiseerde bedrijven (openbare werken, boomkappen, enz.) die tijdelijk of permanent hun erkenning om te mogen werken in het Gewest zouden kunnen verliezen. Deze erkenning moet gekoppeld zijn aan de kennis van - en het respect voor - de Natuurordonnantie.

20. BWRO en Bescherming.

BN vraagt dat de ruimtelijke ordening, de plannen en de programma's, GewOP, GBP, BWRO, rapporten of effectenstudies, GSV, Overlegcommissies, evenals de bouw- en milieuvergunningen, de milieureporten en de effectenstudies het concept integreren voor het behoud en de verbetering van de biodiversiteit in hun specifieke wetgeving en dit op alle niveaus van de overheid, om er een concreet en doeltreffend instrument van te maken.

BN wil dat de beschermingsaanvragen worden behandeld op prioritaire basis van zodra de akteneming genotifieerd werd door de Regering en dat deze dan, zo vlug mogelijk de procedure opstart in overeenstemming met de termijnen van het BWRO. Alle voorafgaande inmenging vanwege de eigenaars is te verwerpen omdat zij de mogelijkheid hebben om tijdens de twee jaar durende procedure, te reageren.

Het bewustmaken en het sensibiliseren van alle actoren van ruimtelijke ordening en stedenbouw moeten systematisch en regelmatig worden georganiseerd om van het natuurbehoud en de bescherming van biodiversiteit een ware politieke beleidsmaterie te maken.

BN vraagt dat de studiebureaus voor de effectenstudies worden aangeduid door de publieke overheden om de objectiviteit en het algemeen belang te waarborgen. De opdrachten voor milieu- en effectenstudies, alsook voor de milieureporten moeten een hoofdstuk bevatten over het behoud van de biodiversiteit dat op precieze manier kadert in de Natuurordonnantie en in het toekomstig Natuurplan.

Bovendien moeten milieuvergunningen ook deze materie opnemen. Sommige delen van sites die beschermd zijn voor hun wetenschappelijke en landschappelijke waarde zijn momenteel in het GBP bestemd als industrie- of woonzone. Wij vragen met aandring dat al deze gebieden een bestemming krijgen als groene zone. Het is ook gewenst dat de Gemeenten en het Gewest voldoende financiële middelen voorzien voor het verwerven van groene zones om aldus een dynamisch beleid te kunnen voeren voor een verantwoorde aankoop van groene gebieden.

BN vraagt dat, voor alle groene zones, het BWRO en de voorschriften van het GBP worden aangevuld en dat alle werken die de vegetatie wijzigen (risico van regressie voor de biodiversiteit) moeten worden onderworpen aan een voorafgaande milieuvergunning (cf.: wetgeving in het Vlaamse Gewest → "Vegetatiewijziging").

21. La biodiversité n'a pas de prix.

Une politique favorable à la biodiversité, telle que nous la recommandons, est génératrice de bien-être pour la population et créatrice d'emplois publics tout en assurant des économies budgétaires par rapport aux approches traditionnelles. Elle favorise également le maintien des habitants aux revenus plus élevés ce qui est bénéfique pour les finances publiques.

21. Biodiversiteit is onbetaalbaar.

Een beleid dat gunstig is voor de biodiversiteit, zoals we hier aanraden, schept welzijn voor mensen en creatieve publieke werkgelegenheid. Tegelijkertijd betekend het budgettaire besparingen ten opzichte van een vroegere traditionele benadering. Het bevordert ook het behoud in de stad van inwoners met een hoger inkomen, wat gunstig is voor de overheidsfinanciën.

SECRETARIAT/SEKRETARIAAT : E. Fauville - Chaussée de Helmetsesteenweg 176 b 5 - 1030 Bruxelles/Brussel
Tel. 02/242 87 04 – FORTIS 034-2105852-44